

De Staatssecretaris van Financiën - Fiscaliteit en Belastingdienst
Postbus 20201
2500 EE DEN HAAG

Datum
29 augustus 2023

Ons kenmerk
z2023-02984

Uw brief van
10 augustus 2023

Contactpersoon

Uw kenmerk
2023-0000181848

Onderwerp

Advies over het concept voor Wet compensatie aan de poort.

Geachte heer Van Rij,

Bij brief van 10 augustus 2023 is de Autoriteit Persoonsgegevens (AP) op grond van het bepaalde in artikel 36, vierde lid, van de Algemene verordening gegevensbescherming (AVG), geraadpleegd over het concept wetsvoorstel Wet compensatie wegens selectie aan de poort (hierna: het concept).

Beoordeling van de persoonsgegevens aspecten van het concept geeft de AP aanleiding tot het maken van enkele opmerkingen.

Strekking van het concept

Het concept creëert de grondslag voor een compensatieregeling ten behoeve van een specifieke groep belastingplichtigen. Het gaat om belastingplichtigen die door de belastingdienst zijn geselecteerd via het selectieproces dat bekend stond onder "Detectie en selectie aan de Poort".¹ Dit selectieproces kon tot gevolg hebben dat belastingplichtigen werden geselecteerd - in verband met mogelijk verhoogd risico op systeemfraude - om te worden onderworpen aan intensief toezicht zonder dat sprake was van een daarvoor fiscaal relevante overweging.² Een selectie van een aangifte als gevolg van dit selectieproces heeft (tot begin 2018) ook kunnen leiden tot een vermelding in de Fraude Signalering Voorziening (FSV). Voor zover deze belastingplichtigen als gevolg daarvan (ten onrechte) hoger zijn aangeslagen of een correctie op de aanslag heeft plaatsgevonden, kunnen ze in aanmerking komen voor compensatie. Hiertoe zal een

¹ Het gaat om aangiftes inkomstenbelasting en premie volksverzekeringen over de jaren 2012-2019.

² Selectiecriteria moeten relevant, geschikt en objectief gerechtvaardigd zijn als het gaat om het heffen en innen van inkomstenbelasting (vgl. artikel 2, eerste lid, aanhef, onderdeel d, van het concept). Selectie mag niet plaatsvinden op karakteristieken van de belastingplichtige die (fiscaal) niet relevant zijn, zoals nationaliteit en leeftijd (vgl. inleiding en paragraaf 2.1 van de memorie van toelichting van het concept).

Datum
00 maand jaar

Ons kenmerk
z20xx-xxx

herbeoordeling van de aangifte van de desbetreffende belastingplichtige moeten plaatsvinden. Binnen deze context worden persoonsgegevens verwerkt, waarbij het ook kan gaan om bijzondere persoonsgegevens en persoonsgegevens van strafrechtelijke aard. Daartoe wordt het FSV geraadpleegd.³

Advies

Bijzondere persoonsgegevens en persoonsgegevens van strafrechtelijke aard

In de memorie van toelichting bij het concept wordt in paragraaf 9 (gegevensverwerking) opgemerkt dat voor de beoordeling of iemand in aanmerking komt voor compensatie naast gewone persoonsgegevens (NAW-gegevens) ook bijzondere persoonsgegevens (kunnen) worden verwerkt.

Voor het verwerken van bijzondere persoonsgegevens geldt een verwerkingsverbod tenzij een van de uitzonderingsgronden uit artikel 9 AVG van toepassing is en een verwerkingsgrondslag als bedoeld in artikel 6 AVG. De noodzaak voor verwerking van persoonsgegevens met dit bijzondere, extra gevoelige karakter dient voor het betrokken doel zorgvuldig te zijn afgewogen. Het is daarom van belang dat de wetgever in wetsteksten en toelichtingen uitsluitend geeft over de aard van de verwerkingen waartoe hij een rechtsgrond biedt en de gerechtvaardigdheid hiervan verantwoordt. Waar uit de wettelijke bepalingen zelf in context bezien niet als vanzelfsprekend volgt dat ook beoogd is verwerking van bijzondere persoonsgegevens of gegevens van strafrechtelijke aard mogelijk te maken, ligt het in de rede dat te verduidelijken door een expliciete bepaling op te nemen. Voor persoonsgegevens van strafrechtelijke aard geldt hetzelfde nu een adequate toelichting zonder behandeling van de strafrechtelijke aard van de gegevens in het licht van artikel 10 van de AVG niet goed denkbaar is.

De AP adviseert in de wetstekst zelf te expliciteren dat de inspecteur⁴ bevoegd is om bijzondere persoonsgegevens en persoonsgegevens van strafrechtelijke aard te verwerken en in de toelichting aan te geven welke uitzonderingsgrond op het beginselverbod op verwerking van bijzondere persoonsgegevens aan de orde is, waarom dat zo is en zo concreet mogelijk en uitputtend aan te geven welke bijzondere persoonsgegevens dat kunnen zijn en waar die gegevens van afkomstig zijn. Wat betreft de verwerking van persoonsgegevens van strafrechtelijke aard adviseert de AP in gelijke zin.⁵ Voor zover 'gewone' persoonsgegevens worden verwerkt dienen deze ook zo concreet mogelijk en uitputtend te worden benoemd in de toelichting

Verwerkingsgrondslag

In de toelichting bij het concept⁶ staat dat artikel 6, eerste lid, onderdeel c, AVG (wettelijke verplichting) de verwerkingsgrondslag is voor onderhavige verwerkingen. Daarbij wordt in voetnoot 14 van de toelichting - zonder nadere uitleg - verwezen naar artikel 13 EVRM en artikel 82 AVG. De DPIA (geen onderdeel van het concept) bevat wel een uitleg. Die komt erop neer dat artikel 13 EVRM⁷ een recht op

³ Dat volgt niet expliciet uit het concept en de toelichting, maar wel uit de DPIA (p. 14-17) die in dit kader is opgesteld en aan de AP desgevraagd is verstrekt (Rapportagemodel DPIA Rijksdienst, versie 2.0, 9 november 2021).

⁴ Als bedoeld in artikel 1 van het concept.

⁵ Waarbij voor de uitzonderingsgrond artikel 32 UAVG relevant is.

⁶ Zoals bijgevoegd bij e-mail van 21 augustus 2023 (11:41 uur) en die afwijkt van toelichting zoals die is bijgevoegd bij het initiële adviesverzoek van 10 augustus 2023.

⁷ Artikel 13 EVRM regelt het recht op een daadwerkelijk rechtsmiddel.

Datum
00 maand jaar

Ons kenmerk
z20xx-xxx

herstel omvat⁸ en dat artikel 82 AVG recht geeft op schadevergoeding als inbreuk is gemaakt op de AVG. Om uitvoering te kunnen geven aan vorenbedoelde bepalingen zal het FSV worden geraadpleegd en zullen ook daarin opgenomen persoonsgegevens worden verwerkt. Aldus zou - zo begrijpt de AP - sprake zijn van een wettelijke verplichting om die gegevens te verwerken en vormt artikel 6, eerste lid, onderdeel c, AVG de verwerkingsgrondslag voor onderhavig concept.⁹

Met voorliggend concept wordt beoogd om belastingplichtigen tegemoet te komen omdat zij op grond van een niet legitieme reden zijn geselecteerd voor intensief toezicht en als gevolg daarvan hoger zijn aangeslagen. Het verwerken van (bijzondere) persoonsgegevens uit het FSV met het oog daarop kan naar het oordeel van de AP worden beschouwd als vallende binnen de sfeer van een correcte belastinginning en daarmee als een noodzakelijke verwerking voor de vervulling van een taak van algemeen belang.

De AP adviseert om in de toelichting artikel 6, eerste lid, aanhef, onderdeel e, AVG op te nemen als verwerkingsgrondslag.

Werklast AP

De AP merkt op dat het concept naar verwachting niet zal nopen tot extra inzet door de AP.

Openbaarmaking

Dit advies wordt binnen twee weken op de website van de AP gepubliceerd.

Hoogachtend,
Autoriteit Persoonsgegevens,

Aleid Wolfsen
voorzitter

⁸ Als gevolg van een schending van het recht op privacy ex artikel 8 EVRM.

⁹ Vgl. p. 13, 14 en 16 van de DPIA.